

Saksframlegg

Strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag - prosess og innhold

Arkivsaksnr.: 05/40659

Forslag til vedtak/innstilling:

Formannskapet slutter seg til de foreslåtte rammene for en strategisk museumsplan, samt skisse til gjennomføring av planprosessen.

Saksutredning:

Saken gjelder forslag til rammer for en strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag, samt skisse til gjennomføring av planprosessen.

Bakgrunn

I møte 22. juni 2005 vedtok Bystyret i Sak Bnr. 0086/05 Trondheim kommunes Handlingsplan for kunst og kultur 2005-2010 – handlingsprogram for kunst 2005-2008. Handlingsplanen er en oppfølging av Kommuneplanens strategidel 2001-2012 og Felles fylkesplan 2005-2008 - Kreative Trøndelag her alt e mulig – uansett.

I planen er det forutsatt at det skal utarbeides en egen handlingsplan for fritidskulturlivet og at det skal samarbeides med fylkeskommunene om en egen strategi for museumsområdet.

Fylkestinget behandlet 11. oktober, 2005I sak 62/2005, ”Vedlikeholds- og investeringsbehov ved fylkesmuseene”, ble blant annet følgende vedtatt:

Fylkestinget ber fylkesrådmannen utarbeide rammer for en museumsplan for Sør-Trøndelag. Saken sendes via Nærings- og kulturkomiteen til Fylkestinget i desember.

På denne bakgrunn er det innledet et samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune om utforming av en strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag. Saken legger ellers som forutsetning at planarbeidet skal bygge på gjeldende museumspolitikken uttrykt i ABM-meldinga, Stortingsmelding 22, (1999-2000) og seinere Kulturmeldinga, Stortingsmelding 48, (2002-2003), Kulturpolitikk fram mot 2014. Videre skal planen inngå som en del av Trondheim kommunes handlingsplan for kunst og kultur 2005-2010.

Fakta

Kommuneplanens strategidel 2001-2012 Kap 2 Det hele mennesket – et meningsfylt liv heter det:

Byens museer, arkiv, bibliotek og bygninger utgjør vår felles hukommelse. Kulturarven bidrar til å gi borgerne identitet og forankring, er en inspirasjonskilde for den profesjonelle kunsten og danner basis for forskning formidling og opplevelse. Det ligger en stor utfordring i å ta vare på kulturarven, samt la den være kilde til samtidige og nye former for kunst- og kulturuttrykk. Internasjonal kulturutveksling og møter med ulike kulturer i egen by bidrar til et reelt mangfold der nye kulturuttrykk kan oppstå.

I strategiplan 2006-2009 for Sør-Trøndelag fylkeskommune uttrykkes følgende om fylkeskommunens engasjement:

Museene er viktige institusjoner for å videreutvikle kulturell identitet og egenart.

I tillegg er museene viktige ressurser i utviklingen av opplevelsesnæringene. Museumsreformen legger opp til at det skal etableres mer robuste strukturer rundt museumsvirksomheten. Innenfor maritim kultur har vi fremdeles store utfordringer når det gjelder konsolidering. Det samme gjelder for kunstmuseene i Trondheim. Fylkeskommunen har vært en pådriver i arbeidet med å få etablert Ægir – Norsk havbruksmuseum. Det samme gjelder istandsetting og drift av DS Hansteen. En helhetlig satsing på det maritime området innenfor museumssektoren må også inkludere disse virksomhetene.

Det er til sammen 11 museer i Sør-Trøndelag som har nasjonale oppgaver. Av disse mottar i dag seks

Trondheim kommune

driftstilskudd fra Sør-Trøndelag fylkeskommune. Foruten driftstilskudd til Trondheim Kunstmuseum bidrar Trondheim kommune med et mindre tilskudd til Sverresborg, Trøndelag Folkemuseum. Museene i Sør-Trøndelag er med unntak av Vitenskapsmuseet, NTNU, stiftelser med nasjonal og regional finansiering.

Museene har og skal ha en sentral plass i utviklinga av opplevelsesnæringene i Trøndelag. De er i stor grad trekkplastre som representerer kvalitet, og som gir store ringvirkninger til det øvrige reise-, handels- og servisenæringene.

Museene i Sør-Trøndelag – en oversikt:

- Kunstmuseer
 - Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (100 % nasjonal finansiering)
 - Trondheim Kunstmuseum
- Kulturhistoriske museer – i det nasjonale museumsnettverket:
 - Rørosmuseet
 - Trøndelag Folkemuseum
 - Orkla Industrimuseum
 - Museet Kystens Arv
 - Kystmuseet i Sør-Trøndelag
 - Ringve Museum (100 % nasjonal finansiering)

Vertskommuner foruten Trondheim er Røros, Meldal, Orkdal, Hitra og Rissa. I denne gruppen finner vi de fem museene som kalles ”fylkesmuseer”. Fylkeskommune ønsker dessuten Stiftelsen SDS Hansteen knyttet til nettverket gjennom konsolidering.

- Øvrige statlige museer
 - Vitenskapsmuseet, NTNU
 - Norsk rettsmuseum, Justisdepartementet
 - NDR, Museet i Erkebispegården
- Lokalmuseene
 - I sju av de øvrige kommunene i fylket finnes det museer med lønnet personale i en eller annen form. Noen lokalmuseer har avtaler med et ”fylkesmuseum”, og de fleste samarbeider med større museer mht rådgiving og praktisk bistand.

Vurdering

Museene skal være en kunnskapsbase for vår fortid, spille en viktig rolle i vår samtid og dermed en aktiv medspiller i utformingen av vår framtid. De skal betraktes som mediebedrifter, og skal ha en like stor ”redaksjonell frihet” eller med andre ord autonomi som andre medier. Samtidig er de en del av den nasjonale og regionale kulturpolitikken. Museene har et krav på seg og en ambisjon om å drive et godt bevaringsarbeid og en kvalitativt god forsknings- og kunnskapsproduksjon. Disse oppgavene kan ikke utføres uten en stor grad av offentlig innsats.

Arbeidet med en strategisk museumsplan for Sør-Trøndelag settes i første rekke i gang fordi en har behov for et godt styringsinstrument for sektoren, spesielt i arbeidet med gjennomføring av museumsreformen. Utviklingsprosjektene i museene er mange og vedlikeholdsbehovet er stort. En samlet museumsplan må uttrykke en visjon, retning og hastighet på regionens museumsutvikling. En slik plan bør være et instrument

Trondheim kommune

for handling og prioriteringer, og være et nyttig redskap for samhandling med statlige organer og lokale og regionale interesser.

En strategisk plan vil ikke bli innledet med detaljerte beskrivelser av hver enkelt museum. Slikt materiale vil eventuelt følge som vedlegg, eller foreligge som årsmeldinger og budsjettsøknader. Planarbeidet bør reflektere samarbeidsrelasjoner til nabofylkene og Jämtland. Samarbeidsformer mellom nasjonalt plan og region krever avklaringer og en klar strategi fra regionens side. Planen skal i tillegg omhandle samarbeidsformer mellom arkiv, bibliotek og museum i tråd med den nasjonale politikken på dette området.

Planprosessen skal gjennomføres i samarbeid med institusjonene, kommunene og andre private og offentlige instanser. Sør-Trøndelag fylkeskommune skal være en aktiv planpartner og får samme rolle som i arbeidet med felles fylkesplan. De øvrige fem vertskommunene med tilskuddsansvar må også inviteres til aktivt samarbeid.

En ny regioninndeling av Norge og dermed en ny oppgavefordeling, skal innføres fra 2010. Et strategisk museumsplanarbeid bør derfor være et bidrag til utforming av en kulturpolitikk for en eventuell ny Trøndelagsregion.

Konklusjon

Ambisjonen for en strategisk museumsplan skal være kortfattet arbeidsredskap for museumsutvikling i Sør-Trøndelag i tråd med ambisjonen i felles fylkesplan. Jeg ber derfor om formannskapetets tilslutning til følgende forslag til hovedmomenter for planen:

1. Hvordan ser museumstrøndelag ut i 2020?

- Visjon
- Samspill med politiske nivåer
 - Nasjonalt nivå ved KKD og ABM-U
 - Vertskommunene
 - Fylkeskommunen og Trondheim kommune
 - Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal (Nordmøre)
- Organisering og faglig utvikling
 - Fellesstrukturer, felles tjenester
 - Innsamlingsstrategi
 - Kunnskapsbase
 - Samlinger
 - Forskning og kunnskapsproduksjon
 - Opplevelse og læring
- Museet som tjeneste- og vareprodusent
- Faglig partnerskap
 - Andre museer
 - Regionalt
 - Nasjonalt
 - Internasjonalt

Trondheim kommune

- Bridging cultures, creating identities...
Identitetsutvikling
Integreringsarbeid
- Organisering, lokalisering og struktur
Konsolidering
Forpliktende samarbeidsformer
- ABM-samarbeid,
ABM-senter Dora
Magasiner og depot
Formidling
IKT
Nettverk
- Museets rolle i høyere utdanning og forskning
- Kultur og næringsutvikling - opplevelsesindustrien
- Museene og den kulturelle skolesekken
Videreutvikling av samarbeidet
- Økonomi og ressurser
Tilskudd
Egeninntekter
Ressurseffektivisering

2. Handling og framdrift

Hovedaktiviteter i planarbeidet:

- Nærings- og kulturkomiteen og Fylkestinget, desember 2005:
Rammer for strategisk museumsplan .
- Workshop i januar/februar med bred deltakelse.
- Partner og interessentmøter, mars 2006
- Nærings- og kulturkomiteen, april 2006:
Innspill til høringsutkastet
- Høringer og justeringer
- Planvedtak i Fylkestinget i juni 2006

Rådmannen i Trondheim, 05.12.2005

Gerhard Dalen

Kjersti Lerseth

Trondheim kommune

kommunaldirektør

rådgiver